

بەینی ئىندامى كانى جىستى سزا نەيى، تاوانى!... و: كاۋى عومىر

بە پىشت بەستىن بە چاۋپىكىكى وتىنىكى حامىد تىقۇۋىلى لى كىناى نو
كىكراۋى تىۋى

كىيوان جاويد: دۋاى پچىانكى، كىمارى ئىسلامى سىر لى نو
گىۋاۋى تىۋى بە كۈركىردىن و بەين ئىندامى كانى لىش، پىرسىارى يىكىكى مى
من ئىۋىكى كى ئىم ۋىشۋىنى نامىر قانى و قىزىۋىنى تا چىند لى
ئىراندا بەربىۋاۋى؟

خىمىد تىقۋاىلى: ئىم تاوانانى، كى بە "تىۋىلى بەينى ئىندام" ناۋى
دىبات، ھىمىش كىم تا زىر جىبىجى دىكىرىن، بەيلى لىم قىناغىدا،
گىشىۋىنى تى لۈتكى يىكى نو و بەربىۋاۋىر و چىتر دىبىۋى. لى چىند
مانگى ۋا بىردۋىدا، ژىنىك و دۋو پىۋا سزاى كۈركىردىيان بەسردا
سەپىنراۋى، پىنجىلى دۋو كىشىش بەۋاۋى، خىوت كىسى دىكىش سزاى بەينى
پىنجىكانىيان دراۋى. ئىمانى نىشانى دىدىن كى شىپىلىكىكى نوۋى ئىم
تاوانى دىۋىۋى تىپى دىستى پىكىردۋى. ئىم شىپىلىكىكى دۋاى بەيارىكى
دىسەۋى تى دادۋىرى دىستى پىكىردى. لىم دۋاىيانىدا مىدىكان
بەۋاىيانكىردىۋى كى لى مانگى نىسانى ئىساۋىدا، ھىموۋ دادۋىر و
دادىكان و دىسەۋى تادارانى شىرىعە تىيان ئاگادار كىردىۋىۋى كى
پىۋىستى ئىم جىرى بەيارانى، بەيارىكانى "سنىۋىر ئىلاھىيەكان" بە
جىدى ۋىربىگىر و دىسىيەكان پىرسەس بىكىن پىدىچىت ئىم جىرى خوكمانى
بە ھى تىرسى ناۋىزاىتى و تۋىۋىلى گىشى كىمىۋاۋى جىبىجىيان
نىكىردى، و خكومەت داۋا دىكات كى ئىۋى شىكىست نىھىنن لى بەينى دىست و
قاج و كۈركىردى چاۋ و ئىم جىرى فەرمانى. ئىسى پىشىر
ۋاىگە ياندېۋو كە ئەم ۋاىيە سەي ۋاىيە ئىلاھىيە و لە شانازىيەكانى
ئىمەن. ۋى ئىستاش بىردىۋامىن لى بەدىستەننى ئىم "شانازىان"

دىرئىر بە كىم ئىندامكىردى زىندانىيەكان بدىن

كىيوان جاويد: ۋىك باست كىر دىسىۋىتى ئىم يىكىكىكى لى شىرىف
مىندىيەكانى ئىم. ئاىا ئىم بەبى تىكى ئاينى و ئىسلامى خكومەت
يان كىردىۋىكى سىاسىيە؟ ئاىا ئىۋان بىنەمە سەدىكانى ناۋىۋى استى
"چاۋىك بە چاۋىك" دىپارىزىيان بەبى استى دىيانىۋىت لىكىمىگى بدىن
و چاۋترسەننى بىكىن؟

خىمىد تىقۋاىلى: ھىردۋو لايىنىكىكى استى. خكومەت ھىمىش سىاسەت
سەركۈتكىرىكانى بە فەرمانى ئىلاھى و قورئان و ئىسلام و ھىد پاساۋ

داو. لـر شدا هـمان شت. کـمـگا لـ دـخـکی ناـزایی و توـیی
بـ وـنـدایـ، حکوومـتیش لـ دـخـکی لاوازی بـ وـنـدایـ! لـم دـخـدا
یـکـک لـ گـاـکـانی حکومـت قـیرا ناویدـکـ دـرکردنی فـرمانی سـدـی
ناوـاستـ بـ تـسـندـو بـ ئـوی چاوی خـک بـگـرت و دـسـاتی
خـی نشان بدات. پاساو و بنه‌مای بهرگری حکومت له‌م تاوانه،
ئایه‌ته‌کانی قورئان و فرمانه ئیلاهییه‌کان و یاسا‌کانی فیه و هتد.
مـسـلـی حجابیش هـر هـمان شت. پرسـی لـ سـدارـدانـکان هـر هـمان
شت. لـ هـرکـو شمشـرکیان دـر بـ کـمـگا کـشاو، دواچار
ئایـتـک، فـرموودـیـک، حوکمـکی ئیسلامیان بـ پشتیوانی لـی
هـناوـتـو.

پـویستـ ناماژ بـو بـکـرت کـ ئـم لایـنـ ئایـدیـلـزید و
اگـیـانـدنی ئـوی کـ فـرمانـکی خودایـ و سـرچاوی شانازی لـ
استیدا گوتارـکـ بـیار پایـکانی حکومـت و حیزبوـا و
ئیمامـکانی هـینی و باـجـاوازانـی دیکـی حکومـتـکـیان و یـتی
پـبداتـو و تـیار و یـکـبخت . ئـگینا بـرپـرسـان. ئـو زـر باش
دـزانـ کـ ئـم پاساوانـ کاریکـری پـچـوانـی لـ نـو خـکـدا هـیـ.
ئـوان باش دـزانـ کـ تا زیاتر ناماژ بـ فـرمانـ ئیلاهیـکان
بـکن، خـکی زیاتر قیان لـ حکومـت و ئیسلامـکی دـبـتـو. خـک
خـریکـ هـموو ئیسلام و هـموو ئایینـکـ دـخـنـ ژـر پـرسـیارـو.
دـکرـ بـگوترـ بـرگری و پاساودان و بـرگری حکومـت لـم “فـرمانـ
ئیلاهیـانـ” بـ یـکـختنی یـزـکانی خـیان و جـبـجـکردنی ئـم
فـرمانـانـ بـ ترسانـدنـی کـمـگا یـ. ئـم پـیوـندیدـ لـرـدا
دـبـنـرت.

کـیوان جاوید: داواکاری گشتی و دـسـاتی دادوـری پـیان وایـ و
دـنـ و ریکلام بـ ئـو دـکـن کـ ئـم بـ کـنـترـکردنی دزیـ لـ
کـمـگا دا. دـنـ ئاسایشی کـمـگا بـم شـو یـ مسـگـر دـکـرت. ای
ئـو چیـ؟

حـمید تـقوـی: هـمووان دـزانـ دزیـکان بـ قـبارـیـکی بـرفراوان
لـلایـن ئـم ئایـتـوـا و ئیمام و بـرپـرسـ حکومـیانـ ئـنـجام
دـدرـن. دزی نجومی! ئـگـر شـکـ ئاسایشی کـمـگا یـ خـستـتـ
مـترسیـو، ئـو ئـم دزی و گـنـدـیانـی بـرپـرسـانی حکومـت، کـ
هیچ ناـزایـتیـکیان لـسـری نیـ. چـنـد جار لـ شـی
فراکسیـنـکانـدا ئـم یان ئـو دز دـبـتـ ملیاردـر و دـخـوـت. پـش
مـلـلانـ و شـی داهاتوو دـمـهـنـنـ چـقی بابـتـکـ! گـنـدـی و دزی
حکومـت بووـتـ بابـتـکی پـکـهاتـی و دامـزراوـی و رـژانـ
رـهـندـکانی فراوانتر دـبن، گـنـدـی و دزی سـرتاپای حکومـتی
گـرتووـتـو، بـمـ ملیاردـر دـسـاتـدار دزـکان چـقی تـنـ لـ

اووی خوککدا هددکشن، که له ژر فشاری هژاری و نه هام تیدا پشتیان چماو توه. "ناسایشی تنها کاتیک له کممگا" بدي دت که تواوی حکومت له ناو ببرت.

هروها پويستۀ ئووش زياد بکم که حکومت تنسۀ نندنو و بـين بـ سزای ئيسلامی ناودبات، بـام ئـمانـ سزا و تنسۀ نندنو و نين، بـکوـخـيان بـ تاوان دادـنـرت، له استيدا بـيني ئـندام و چاو کوـکردن تاوانـکی زـر نامـرـفانـتر و قـزـونـتر له هر تـمـتـک که ئاراستـی قوربانـی تنسۀ نندنو دـکـرت.

تنسۀ نندنو يـکـکـ له ئـشـکـنجـ دـندـکانـی سـدـکانـی ناوـاست که ئـنـجامـدـرانی بـ تاوان دادـنـرت و له هر سيستمـکی ياسایي مـدـرن دا لـپـچـينـو وـيان لـگـگـ دـکـرت. ئـنـجامـدـران و ئـنـجامـدـرانی دـستـبـين و کوـکردن تاوانـکی گـورـ ئـنـجام دـدن و دـبـت لـپـچـينـو وـيان لـگـگـدا بـکـرت. بـام له کمـاری ئيسلامی ئـرانـدا هـموو شـتـک پـچـوانـيـ. وک چـن دزـکان حوکم دـکـن و بـ خـکی دزراو ناودـبرـن دز، بـهـمان شـوش بـ ئـنـجامـدـران و ئـنـجامـدـرانی ئـم تاوانـ ناودـبرـن دادوـر و دـسـاتی دادوـری و قوربانـيـکـانـيش تـمـتـبار دـکـرن و سـرـکـنـ دـکـرن. دـبـت ئـم سيستمـم بـوخـنـرت!

کـيوان جاويد: گـگـکانـی خـک بـ مامـمـکردن لـگـگـ ئـم فـرمانـ قـزـونـ چـين؟ ناـزايی له دـسـاتی دادوـری و تنسۀ نندنو و ئيسلامی يان تـواوی حکومت؟ لـم نـوـندـدا پارـزـران و پيشـيـکانـی دادوـری دـتوانن چ گـگـ بـگـن له دوورکـوتـنـو و يان مامـمـکردن لـگـگـ ئـم دـخـدا؟

حـمـيد تـقـويـی: خـاکـی باشت باس کرد. له دـسـاتی دادوـریدا پارـزـری بـبـز هـن که بـرگـری له تـمـتـباران دـکـن و له زـر حـاـتـدا لـگـگـ سزا دـرچوـکان ناکـکن. خـک چاوـی ئـوـن که ناـزايـتـيان دـربـن بـرامـبـر بـ فـرمانـ قـزـونـ تنسۀ نندنو و کان. وک وتم فـرمانـی تنسۀ نندنو و نموونـی ئـشـکـنجـدان نـک سزادان يان سزادان. ئـمانـ ئـشـکـنجـ و تاوانـ. دـبـت دژي ئـم فـرمانـانـ بوـستيت. دـبـت ناـزايـتی دـربـيت.

بـگومان ئـم ناـهـزايـهـتـيه دهـتوانـ له ئاستی پارـزـهران و پسـپـانی دادوهری زياتر بـت. بـ بـواي من تـکـشـرانی هـموو بزووتـنـو و ناـزايـتـيـکان، بزووتـنـوی دادگايـکردن، بزووتـنـوی ئازادکردنی زيندانـی سياسي، بزووتـنـوی ئازادي ژنان، بزووتـنـوی کرکـاری، مامـستـيان و خانـنـشـينـان و هـتـد، دـبـ له دژي فـرمانـ بـربـريـکانـی تنسۀ نندنو. ئـم بزووتـنـوانـ خاـوی ئـرگـانی سـرکـردايـتی و چالاکوان و کـسايـتی ناودار و کـمـيتـ و کمـمـ و

ئەنجوومنى تايىت بىخ يانن. لى درىژى نا زايىتى و گردبوونى و
و تىكشانى كانياندا دىتوانن ئى و داواكارىيى زىاد بىكن كى دى بى
دىستىبىجى حوكمىكان و سنوورىكانى بىين بوستىنرىت.

پرسىت نا زايى دىربىيت بى رامبىر بى دىسلىتى دادووى و ياساكان
يان دژى تىواوى كىمارى ئىسلامى، بىلىتى مەن ئىم دووانى بى تىواوى
پىيوىندىيان بىيىكىكى و ھىيى. دىبىنن مامىستايان نا زايىتى
دىردى بىن سىبارىت بى مووچىكىيان، خانىنشىنايش بى ھىمان شىو،
كىركارىنايش بى ھىمان شىو. بىلىم ھىموو ئىم چىن و توژانى
كىمىگى دىزانن كى بى بىدەھىنانى داواكارىيىكانىان دى بى كىمارى
ئىسلامى ووخىنرىت. ھىموو چالاکوان و جىماووى خىكى دىزانن ئىگىرى
ئىمانى نا زايىتىن لىدژى ھىندىكى بىلىش لى سىياسىتى حكومت و بىھى
ھىندىكى داواكارىيىو، بىلىم لىلىستىدا تىجىداى تىواوى حكومت
دىكىن و دواجار چارىسىرىش رووخاندنى كىمارى ئىسلامىيى.

ئىمىش لى نا زايىتى دىربىين بى تىلىسىندىلىشدا لىستى. داواكىش
ئىو بى كى پىويسىتى دىستىبىجى ياساكانى تىلىسىندىلىش
ھىبوشىنرىتىو، بىتايىت ئى و ياساياننى تايىتىن بى بىينى دىست
و ئىندامىكان و خىتىندى تىرمى تىمىتباران. ھىروكى چىن لى
سىداردانىكى كى ناوى شىرىعتى "قىساس نىفسى لىسىرى،
ئىشكىنجىدان و قامچى و فايلى ئىمىيىكان دىبىت دىستىبىجى
بوستىنرىت. ئىمانى داواكارىن كى پىويسىتى ھىموو لىكى لىبىگىيىنن،
بىلىم وونى كى ئىم نا زايىتىان بىشكىن لى خىبات بى ووخاندنى
كىمارى ئىسلامى. تىنبا بى ووخانى كىمارى ئىسلامى كىتايى بى ھىموو
ئىم تاوانانى دىگىرىت.

كىيوان جاويد: پىيوىندىيى جىبىجىكردنى ئى و فىرمانى قىزىونى و
جىرىكانى تىرى سىركوتكردنى نا زايىتىيىكانى ئىستا چىيى؟ ئايا
لى بىر كىنتىكردنى ئى و نا زايىياننى ئىستا پىنايان بىردى تى بىر
جىبىجىكردنى ئى و فىرمانانى؟

جىمىد تىقوايى: بى بىواى مەن ئىمى يىكىكى لى ھىووىكانى حكومت بى
سىركوتكردنى زىاتىر. دىمىكى ئىمى شاھىدى ئىم سىركوتكردنانىين لى
ھىندىكانى دىستىگىرى بىرفراوان، زىندانى، زىادبوونى سزاي
لىسىداردان دىسىيى سىخوى گاتىجىاننى، تىنانىت بى ئىواننى
نا زايىتىان دژى حىجاب و ھىتد لى كىمىگىگادا ھىيى. ئىمى ھىنگا و
شىانگىزى حكومتى بى ئامانجى ترساندى خىكى و پاشىكىش پىكردىيان.
ئىم ئاگادار كىرەنە ھىيە دەسەلىتى دادووى كە مەن وونم كىرەنە و
ئىو بىيارانەى جىبەجىيان دەكەن، ھىروەھا بەشكىن لى ھىشكىرەنە سىر
خەكى. ئىمى بىشكىكى لى لىشكىركىشى بى ترساندى خىكى و ھىووىكىكى لى
نائومىدىيىو. ئىوان دىزانن كى ئىم كىرداراننى ئىتر كار ناكىن.

هه‌روه‌ک چ‌ان گه‌یشتنه ئه‌و به‌وا‌یه‌ی که هه‌وێکانیان به‌ ئه‌نجام و به‌ ج‌اره‌ک شکسته‌که‌یان قبوڵ کردوو. به‌ئام هیچ به‌زاردیه‌کیان نییه‌. که‌ماری ئیسلامی و‌ک‌ ئاژمه‌ته‌کی به‌رینه‌دار له‌ قه‌وه‌سه‌که‌دا گیر بوو و به‌ هه‌ر شته‌که‌وه‌ ده‌چه‌سه‌ته‌. به‌ئای من ئه‌م هه‌وه‌مانه‌ هه‌وه‌ی به‌ ئومه‌دانیه‌ی حکومه‌ته‌که‌ له‌ ژه‌ر فشاری تووه‌یه‌ی و ئه‌ق و کینه‌ی خه‌که‌، گیرخواردوو و به‌سه‌ریه‌که‌دا شه‌واوه‌.

کایوان جاوید: گاگانی خاکی بے ماموں کردن لہ گاہ ئم فرمانہ
قزونہ چین؟ نا زایی لہ دسہاتی دادوری و تہ سہ ندنہ وی
ئسلامی یان تہ واوی حکومت؟ لہم نہ وہ ندہ دا پارہ زہران و
پیشہ ییہ گانی دادوری دہ توان چ ہاگا بگان لہ دوورکہ وتنہ وی یان
ماموں کردن لہ گاہ ئم دہ خدہا؟

حەمید تەقوایی: خاڵەکی باشت باس کرد. لە دەستەتاتی دادواریدا پارێزەری بەتەزەن کە بەرگری لە تەمەنباران دەکەن و لە زەربەتدا لەگەڵ سزا دەچوو کە ناکەن. خەڵک چاوەڕێی ئێوان کە ناڕەزایەتیان دەربەن بەرامبەر بە فەرمانە قەرزەوانە تەمەنەکان، وەک وەم فەرمانی تەمەنەکان و نموونەی ئەشکەنجە نەک سزادان یان تەمەنەکان، ئەمانە ئەشکەنجە و تاوان، دەبەت دژی ئەم فەرمانانە بوستیت. دەبەت ناڕەزایەتی دەربەت.

بـځـگـوـمـان ئـم نا هـزايـه تـيـه دـه تـوانـ له ئـاسـتـي پاړـزـهـران و پـسـپـانـي
دادوهری زیاتر بـت، بـ بـوای مـن تـکـکـشـرانـی هـمـو بـزووتـنـو
نا زایـه تـيـه کـان، بـزووتـنـو وای دادگایـکـردن، بـزووتـنـو وای ئازادکردنی
زیندانیانی سیاسي، بـزووتـنـو وای ئازادی ژنان، بـزووتـنـو وای کرکـاری،
مـامـستـایـان و خانـنـشـینـان و هـتـد، د بـ لـ دژي فـرمانـ
بـر بـریـکـانی تـسـسـنـدنـو. ئـم بـزووتـنـوانـ خـاـوـنی ئـرگـانی
سـرکـردایـتی و چالاکوان و کـسـایـتی ناودار و کـمـیتـ و کـمـمـ و
ئـنجـوومـنی تـایـبـت بـ خـیانـن، لـ درـژي نا زایـه تی و گردبوونـو
و تـکـکـشانـ کـانیا نـدا دـتـوانـن ئـو داواکاریـه زیاد بـکـن کـ د بـ
دـسـتـبـجـ حوکـمـکـان و سنوورکـانی بـین بـوـسـتـنـرـت.

پرسیت نا ٲٲزایی دٲربٲٲیت بٲرامبٲر بٲ دٲسٲٲاتی دادوٲری و یاساکان یان دژی تٲواوی کٲماری ئیسلامی، بٲٲای من ئٲم دووانٲ بٲتٲواوی پٲیوٲندیان بٲیٲکٲوٲ هٲیٲ. دٲبینن مامٲستیان نا ٲٲزایی تی دٲردٲبٲن سٲبارٲت بٲ مووچٲکٲیان، خانٲنشینانیش بٲ هٲمان شوٲ، کرٲکارانیش بٲ هٲمان شوٲ. بٲٲام هٲموو ئٲم چین و توٲثرانٲی کٲمٲٲگا دٲزانن کٲ بٲ بٲدیھٲنانی داواکاریٲکانیان دٲ بٲ کٲماری ئیسلامی بٲووخٲنرٲت. هٲموو چالاکوان و جٲماوٲری خٲٲک دٲزانن ئٲگٲرچی ئٲمانٲ نا ٲٲزایی تین لٲدژی هٲندٲک بٲش لٲ سیاسٲتی حکومٲت

هه سو اوانی بزووتنه وو نا زایه تییه کان دهست بکن به کارکردن و وشوینی وک ئووی من باسم کردوو بخنه بهرنامی کاری خیانوو، ئه گه ری سه رکوتوتنی ئه بزووتنه وو یه زیاتر دهست و به یار قهزونه کانی ته سه ندنه وو کان ابگرهت. نا زایه تی ده ربین بهرامبه به به یار کانی به ینه وو یه ئه نداهم ده توانهت و ده به بهتار کی هاوبهشی هه موو چالاکوانانی بزووتنه وو کان. هه روک چن داواکاری هه وشانه ندنه وو یه سه داره دانه کان و داواکاری نازادکردنی سه رجهم زیندانیانی سیاسی له میحوهره هاوبه شه کانی هه موو بزووتنه وو کانه، په ویسته ئه مهش به ئه م لیسته زیاده بکرهت. یه کم به نمایی ئه م یه که مین بانگه وازمانه به چالاکوانانی بزووتنه وو یه کگرتوو جه راوچه ره کان که که به بنه وو و نا زایه تی ده ربین بهرامبه به به به یار یه سه ده کانی ناوه استی ته سه ندنه وو. له گه ی به یاننامی هاوبه شه وو، له گه ی داواکاریه کانه وو، له گه ی یانه ندنه کانه وو، له گه ی یانه کان و به شداریکردن له گه ی یانه سشال میدیا و په ویسته بکرهت به به تی سشال میدیا، په ویسته ئه م که سایه تی و لیژنانه به نه په شه وو و دهنگی نا زایه تی خیان بهرز بکه نه وو بهرامبه به به فرمانانی ئه شکه نه دهان. به ئه وش به به نه که هه ره له ئه ران به کو له جیهاندا ئه م تاوانانه هه نه قهزونه و ئه وه نه ده دژ مرهفن که په ویستیان به هه چ وهنکردنه وو و ئه استدلاله نیه، ئه م تاوانه هه نه قهزونه، که ته نیا کردی ناگادارکردنه وو و به اوکردنه وو په پرتیه کی گشتی ده بهاری ده توانهت بهت هه نا زایه تی به رفراوان له م دواپیاندا به که خراوی له بوردنی نه وه وه ته سه بهارت به م سزای ته سه ندنه وو له دوانه کی دا و به توندی ئیدانه ی کرد. په ویسته هه وه به دهت به به اوکردنه وو یه ئه م جه ره له دوانانه له سه ره ئاسته کی فراوانتر له هه ز و دامه زراوه کانی جیهانی نازادیهواز و سه لاره کان. په ویسته داوا له که خراوه نه وه وه تییه کان بکرهت که ئه م تاوانه ئیدانه بکن. ئه مهش ده توانهت به ته وای په شوازی و هاویشته گشتی خهک و که خراوه په شکه وتنخوازه کانی هه موو وه تانی ئه ژاوا دابین بکات.

حیزبی ئه م ئه وه جه ره ره وشو نهانی کردوو به دهسته شهخه ری خه ی. وهک وتم ئه م به شه که له هه م ته ئه م ده دژ سه رکوت و بزووتنه وو یه یه که یزی دژ سه رکوت، ئه مهش به هه موو هه زمانه وو له ناوه وو و ده ره وه وه تا ده به دوا یه ئه م پرسه دا ده گه نه یه.

17 ی ئای 2022

سو پاس به ئه میر ته وه که لی به جه به جه کردنی ده قی سه ره تایی ئه م

